Bron: Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
https://www.rhc-eindhoven.nl/

10223 Schepenbank Waalre - Valkenswaard

INVENTARIS

B Taken

2 Voluntaire rechtspraak

a Algemene protocollen

41-261 Algemeen protocol, bevattende transporten, geloften, testamenten, scheiding en deling, huwelijkse voorwaarden, verpachting, accoorden, vanaf 1603 met tafel op de partijen

Transcriptie 44, 1499 jan 1 – 1499 mei 31, plus een enkele akte uit 1493 aug 14, 1495 okt 1, 1497 jul 12, 1498 jan 1, , 1499 dec 10

https://proxy.archieven.nl/48/8B53F05A75894840A8ED915B5961D4C5

© Heemkundekring Weerderheem te Valkenswaard
Transcribent: Wil Peels
Mei 2026

Toelichting:

Persoonsnamen zijn **vet zwart**

Veldnamen zijn **[vet]** blauw

Gebouwen zijn **vet oranje**

Plaatsnamen zijn **vet rood**

Jaartal is geel

[---] Tekst is onleesbaar

??? Tekst is onherkenbaar

Toevoegingen door transcribent zijn **[vet]** paars

10223_44

10223_44_001 [slecht leesbaar]

Item [---] was he[---]
In enen [---]
In een [---]
Hilgert Jan [---] metter [---]
alle jaer [---] te heffen [---]
uut enen [---] lants gelegen omtrent der kerken tot **Wedert**
begripen [---] vier lopensaet lants, met 1 sijden **Heijlich Bruninx**
ende hoeren kijnderen ende aen erve **Henrics van Zorendonc** [---]
Alaert Jans Lambrechts soen, metter 2 siden **Yken Mercelis Hoevenaers**
huijsvrou ende hoerer kijnderen ende **Bertelmeus Braecmans**, met 1 eijnde
aen erve **Jans Mercelis**, metten 2 eijnde aen erve **[---]**
Ende Jan voirsnoemd heeft geloeft op hem etc dit voirsnoemde erve [---]
alsinen erven met recht schuldich is te weeren, ande allen voircommer
daer in af te doen. Datum anno xcix [1499] den xij^{ten} [12] dach in januaris.
Testes **Alaert Janszn ende Claeus Gelis**.

Item **Wouter Artns** heeft geloeft alle schulden principael op hem ende op [---]
goed **Heijwich Bruninx**

[KANTLIJN:] [---] segel
Item **Henric Scraets drie kijnder** [---] beghijn hebben malcanderen q[---]
van boven tot beneden behouden dat die drie voirsnoemd dat[---]
vanden beemd bueren sullen dat **Arnt 's Beckers** schuldich is.

Item **Willem Jan Wouters** soen was, heft vercost in enen erffe[---]
Wouteren Artns [---] soen was **sinen mede zwager** allen [---]
versterf als He[---] [---] van sijnre vrouwen **Yken sinen**
huijsvrouwe med[---] erffelic ende hafelic, beruerlic ende onberuerlic
In wat [---] dat sij a[---] sal haer goed etc ende Willem
voirsnoemd heeft geloeft voir hem ende voir sijn nacomelingen dese
voirsnoemde gueden te weeren alsinen erve met recht schuldich is te
weeren ende allen commer ende aenspraec van sinen wegen in dese
voirsnoemde erffenisse af te doen in forma [??]. Datum anno xcix [1499]
den xiiii [14] dach in januaris. Testes **Ariaen Gobben, Wouter Kuijfs**.

10223_44_001v [eerste 3 regels deels slecht leesbaar]

[---] geloeft in enen erffeliken
[---] [**Jan Alaerts**] **soen van Eersel** was, acht
[vaet erfrogge guet] ende geefs corns der gerechter
maten van **Wert**, alle jaer etc te heffen ende

te bueren, uut enen **aengelage metter tijmmeringen** daer op staende ende metter erven daer aen gelegen, met 1 sijden **Wouter Artns**, metter 2 siden **Godert 's Ketelbueters**, met 1 eijnde **Beelken Langhennens**, metter 2 eijnd aen die gemeijn straet ende **Jan** gelovende op hem ende op allen etc dit voirsnoemdd erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daer in af te doen, sonder een [1] mudde roggen ende der Heeren tsijns van den gronde ende dit voirsnoemde erve altijt goet ende waeldogende te maken, voir dese acht [8] vaet erfroggen voirsnoemd. Datum ut supra. Testes ut supra.
BIJSCHRIFT: ende als Jan dit leg[??] soe sal't 't gelt vanden bruer daer bij sijn ende medewegen

Item **Jan Alaerts soen** mach dese acht [8] vaet erfroggen altijt quiten ende lossen met xvi [16] Peters tot onser Vrouwen etc metten onbetaelden pacht in valoir van gelde den Enckelen Gulden xxvij [27] stuijvers, dat Vurijser iii [3] Blancken ende allen gelt iij [3] vierweerden. Datum ut supra, Scabini ut supra.

Item **Didiric Henric Goedens soen** was, heeft sijn schout bethoent met scepenen brieven van Waderle ende Wedert van sijnen afterstal-ligen pacht van enen halven mudde roggen erfpachs, dat hem gevest heeft **Bertelmes Jan Goderts soen** was, allen jaer etc, te heffen ende te bueren uijt enen stuck erfs geheijten **dat Bochtgen** gelegen inder parochien van **Waderle**, met j sijden aen erve **Henrics Artns Kerreners soens** was, metter ij siden **Mathijs Henrics Donis[?] soens** was, met j eijnde **Willem Zuermans**, metten ij eijnde **Jan Gelis Hemelers soens** was. Datum gegeven int jaer tsoventic ende neghen [1479] den ijersten in februaris. Ende **Dirick** voirsnoemd dat vercoest heeft ende heeft mogen gelden xiij [13] Peters geëvalueerd ghelts ende enen [1] Peter voir sijn aftersteen gevalueers ghelts ende **Peter Peters soen van Loen** was die coep genomen heeft ende behouden ende dit gesciet. Anno xcix [1499] den xiiij^{ten} dach [14] in januaris.

10223_44_002

Item **Dirick die Ruijter** ende **Nijs Alaerts** [---] **provisoers van der Kerken van Wedert** hebben gevest **Diriken [---] Goedens soen ende Kathelijnen sijnre huijsvrouwen, Sanders Jannen soens dochter** was totten tween voirsnoemd behoeft een half mudde roggen lijfpachs alle jaer alsoe lange als een van hen beijden levende is in menschliker naturen ende oec langer, ende Diric ende Nijs voirsnoemd gelovende als provisoers van der kerken voirsnoemd wegen etc. Datum anno xcviij [1498] den ijersten dach [1] in januario.

Dit fragment is een vestiging van een lijfpacht ten gunste van een echtpaar, uitgegeven door de kerkmeesters van Wedert.

Item ~~Wouter Boeijen Thijs soen was~~ **Jan ende Lambrecht kijnderen wilneer Henriken 's Danckers**, ende **Steven soen wilneer Jan Henric Hermans soen** was, hebben halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Wouteren** ~~Peter~~ **Boeijen Thijs soen** was tsinen behoef een **huijsinge metter tijmmeringen** ende metten aengelag ende erven daer aen gelegen inder parochien van **Waderle**, met j sijden aen erve **Willems Jan Wouters soens** erve, metter ij siden **Lijsbet Happen** ende die gemeijnt, met enene eijnde **Kathelijn Jan Gherits huijsvrou** ende hoere kijnderen, metten ij eijnd aen die gemeijnt. Ende enen acker geheijten **den Huijsacker**, met j sijden aen erve **Henrics Peters soen van Bon** was, metter ij sijden ende met enen eijnde aen erve **IJken Meeus Gielen huijsvrou** ende hoere kijnderen, metten ij eijnde aen die gemeijnt. Ende enen beembt geheijten **den Hochtbeembt**, met j sijden **Robben Robbijns** ende een eijnde metter ij sijden aen erve **Willems 's Donckers** was metten anderen eijnd **Jacop Reijner Haengreefs soen** was. Ende een stuc erfs geheijten **die Ouerstotershove**[?] half die sijde ten **Wasven** waert. Ende een stuc erfs geheijten **die Veldbraec**[?] met j sijden aen erve **Goderts Bijmans soen** was / ende **Herman Scanpaerts** \, ij sijde **Jans van Bon**, met j eijnd **Wouter Kuijfs** daert af gedeijlt is, metter ij eijnde **Goderts van Tuijl** geheijten, **den Anxtenberch** ende erven **Nelis[?] van Tuijl**. Ende j stuc erfs ~~met j sijden Jan Jans Goderts soen was, ij side met j sijde Jan Henrics 's Donckers, ij side Jan Boeijens, met beijde eijnden Jans 's Cupers~~ met j sijden **Jan Boeijens** ende **'s Cupers**, metter ij sijden neven dat wedergedeelt met j eijnd aen erve **Jans Donckers**, metten ij eijnd aen die gemeijnt. Ende met vorwarden toe gedaen dat **Steven hen zwager** die achtalf vaet roggen die gevest sijn inden Huijsacker die hem aen comen te gelden dat hij die soe gelden sal dat Wouters voirsnoemd erven daer ongehouden af sullen sijn. Datum anno xcix [1499] den xxj dach [21] januaris.

10223_44_002v

Item **Steven Jans [Herm]ans soen** was, is te deele gevallen in eenre gerechter erfdeijlinge etc, enen beembt geheijten **den Conixen[?] beembt**, met j sijden **Tijs Danckers** te wesen plach, metter ij sijden **Lijs[beth] Dirics**, met enen eijnd aen die Dommel, metten anderen eijnde aen die gemeijnt. Ende een stuc lants geheijten **den Akershof**, met eenre sijden **Jans Henrics 's Danckers** metter ij sijden **Stevens voirsnoemd**, met enen eijnde **Willems Jans Wouters**, ij eijnd aen erve **Jans voirsnoemd**. Ende een heijtvelt half, j side **Jans 's Danckers voirsnoemd**, ij side aen die gemeijnt, j eijnd **Willems voirsnoemd**, ij eijnd aen die gemeijnt. Ende behoudelic Jan sijn zwagere geloeft Steven voisnoemd ~~sijn pachten~~ den Akershof alle pachten alsoe te gelden op een half mud roggen dat inden Akershof staet, dat daer den Akershof ontladen sijn sal. Datum ut supra.

Item **Jannen Henrics Danckers soen** is te dele gevallen etc, een **huijsinge metter tijmmeringene** daer op staende ende metter erven daer aen gelegen met eenre siden **Arnt Nelis** ij sijde aen die gemeijnt, met j eijnd **Jans 's Danckers** ende **Willem Jan Wouters**, ij eijnd aen die gemeijnt. Ende enen beembt geheijten **den Hochtbeembt**, j side **Wouter Boeijens**, ij sijde **Jan Zuermons**, j eijnd **Jacop Haengreefs** ij eijnd aen die gemeijnt. Ende een heijtvelt half, j side daer af gedeijlt is, ij side **Jans 's Danckers**, j eijnd **Willem Jan Wouters**, ij eijnd aen die gemeijnt. Noch een stuc efs gelegen **tot Loen**, j side **Wouter Boeijens** daert afgedeijlt is ij side **Jans 's cupers**, j eijnd **Sanders Willekens**, ij eijnd **Jans voirsnoemd**. Ende ~~enen dries gelegen~~ noch een stuc erfs gelegen **tot Loen**, j side **Jans 's cupers**, ij side die gemeijnt, j eijnde **Wouters [??] voirsnoemd**, ij eijnd aen **erve der Kerken** toe behoert. Ende een mudde roggen dat **Thijs die Dancker** ghelt welck gevest staet in huijs ende in hof etc, ende Steven geloeft Jannen voirsnoemd dat half mud roggen dat inden Akershof staet soe te gelden dat sijn erven daer ongehouden af sullen sijn. Datum ut supra.

10223_44_003

Item Lemmen **Henric 's Danckers soen** is te deel gevallen etc, een stuc erfs gelegen in **die Veldbraec**, met j siden **Jans van Bon**, ij side **Wouters Boeijens**, j eind aen **den Anxtenberch** geheijten, ij eijnd **Wouter Kuijfs**. [BOVENSCHRIFT] Ende **Wouter Boeijens** heeft geloeft die drie vaet [---] spint roggen dat **Lemmens Bru[ninx]** daer af onbelast [---]. Datum ut supra.

Item **Wouter Boeijens** heeft geloeft ~~als schuldenaer principael opgem~~ etc, in enen erffeliken recht **Steven Jans Hermans soen** was, ~~iiiz~~ viiz [7 ½] vaet roggen tsiaers erfpachs etc, uijt enen stuc erfs geheijten **die Veldbraec**, met j siden **Godert Henrics soen** ende **Herman Jans Hermans soen** was, metter ij siden **Lambrechs Henrics Danckers soen** ende **Wouter Kuijfs**, met enen eijnde **Wouters voirsnoemd**, ij eijnde **den Inepesacker[?]**. Ende Wouter voirsnoemd geloeft etc, dit voirsnoemde altijt goet ende waeldogende te maken ende dese \ vier / ~~vijftalf~~ vaet roggen altijt sal mogen quiten tot Onser Vrouwen Missche met ix [9] Peters Seef [7] stuijvers mijn alsulken penningen als mij van van erve schuldich sal sijn te betalen. Datum ut supra.

Item dat voir ons comen is **Wouter Boeijen Thijs soen** was, heeft geloeft in enen erffeliken recht **Jannen Jan Goderts soen was, die outste** / als tot behoef **Lijsbetten sijns wijfs** \ een half mud goets ende geefs roggen erfpachs etc, allen jaer op Onser Vrouwen Dach Lichtmis etc, uut enen acker geheijten **den Huijsacker** gelegen inder parochien van **Waderle**, met j sijden **Kathelinen Jan Gherits huijsvrou** ende hoere kijnderen ende **Henrics Peters soen van Bon** was, ij sijde **IJken Meeus**

Gielen huijsvrou ende hoere kijnderen ende het een ~~eijnd~~ \\ **IJken Meeus [Gielen]** // dat andere eijnde aen die gemeijnt. Ende Wouter voirsnoemd heeft geloeft etc dit voirsnoemd erve te weeren alsinen erven met recht schuldich nu te weeren ende alle voircommer daerin af te doen sonder thien [10] lopen erfrogen ende dit voirsnoemd onderpandt altijt goet ende waeldogende te maken etc. Datum ut supra.

Item **Jan Goderts soen die autste** heeft gekend ende gelijdt dat vorwaert is dat **Wouter Boeijens** altijt quiten ende lossen mach, dit een half mud roggen met xij [12] Peters in valoir van gelden den enckelen gulden dertich stuijvers ende allen ghelt daer nae metten onbetaelden pacht. Datum ut supra.

10223_44_003v

Item dat voir ons comen is **Jan Jan Wouters soen** was, tot Wedert wonende ende geloeft in enen erffeliken recht **Jannen Henriken Gobben soen** was, tsinen behoef ende sijnre erfgenamen na hom een half mud goets ende geefs roggen tsiaers erfpachs der gerechter maten van Wedert alle jaer op Onser Vrouwen Dach Licht- misse alsinen kerssen barnt, te gelden ende te betalen uut eenre **huijsinge metter tijmmeringen** daer op staende ende metter erven daer aen gelegen inder parochien van **Wedert**. Met eenre siden aen erve ~~He ende die twe anderen siden rontom aen die gemeijnt~~ **Henrick Hogaerts** erve metter andere siden ende met beijden eijnden ront om aen die gemeijnt. Als [??] ende Jan gelovende voirt op hem ende op allen sijn goeden hebben ende namaels verkrigen, dat een half mudde roggen erfpachs voirsnoemd te weeren alsinen erve met recht schuldich [???] is te weeren ende allen voircommer daerin af te doen ende dat erffenisse altijt goet ende waeldogende te maken voir dit een half mudde roggen erfpachs voirsnoemd. Anno xcix [1499] den xxvij [27] dach januaris

[KANTLIJN:] te vercrigen nae die penningen
Item dat **Jan Gobben** gekend ende gelijt heeft dat **Jan** \\ voirsnoemd // tot sinen scoensten mach quiten binnen sees [6] jaeren tot sinen scoensten metten pacht in valoir van gelde den enckelen gulden, dertich stuijvers, dat vierijser drie ~~blancken~~ \\ vater // ende allen ghelt in deeze weerd altij te quiten tot Onser Vrouwen Lichtmis Dach tot sinen scoensten ende dit op te seggen te voeren als hij dit leggen welc tot korsmisse te voeren. Datum ut supra.

10223_44_004

Item dat voir ons comen is sijn die **kerckmeesters van Wedert** als
provisoers der kerken voirsnoemd hebben geloeft als kerkmeesters in hoere
tijt te betalen allen jaer enen enckelen gulden \\ ech[**een naam**??] // alsoe lange als
sij leven sall van nu Onser Vrouwen Dach over een jaer nadoet deser
letteren te betalen inden jaer anno xcix [1499] den xxij dach [22] in januaris

[KANTLIJN:] met betaelt, met segel
Item dat voir ons comen sijn die **kerckmeesters** als provisoers der kerken
hebben geloeft te betalen **Diriken den Ruijter ende sijnre huijsvrou**
Hillegart twe [2] enckel gulden tsiaers, te betalen op Sunte Johans
Misse [24 juni] ende als enich van hen tween voirsnoemd van leven ter doet coempt
soe sterft dat half ende als sij beijde doet sijn soe eest geheel doet
ende Sunt Jans Mische naetscomende met enen enckelen gulden te betalen.
// oft paeyment dat daer goet voir is \\
Datum ut supra. Testes **Dirick die Ruijter, Claeus Gelis**

// daerop betaelt een blanc ende noch met te segelen \\
Item dat voir ons comen is **Wouter Wouter Artns soen** heeft geloeft als
schulder principael op hem ende op allen etc, te betalen **Heijlken**
Bruninx x [10] Peters van Onser Vrouwen Mische over een jaer met
vijf [5] lopen roggen. Datum ut supra. ende dat vierijser enen stuijver ende allen gelt
daernae.

[Met andere inkt:] quener??ten [en] barnt
[akte geheel doorgehaald]
Item dat voir ons comen is **Arnt Henric Scraets** heeft geloeft als schulder principael
op hem ende op allen etc, te betalen **Roven Roefs beiden soens** was twe[lf] [12] Peters
gevalueert ghelics van nu Onser Vrouwen Mische naestcomende over [een]
jaer met enen halven mudde roggen pacht. Datum ut supra.

Item dat voir ons comen sijn **Meeus soen** wilneer **Vaes Meeus Scueners soen** was
met sijnen twe susteren hebben ~~geloeft in enen~~ gekent ende gelijdt dat vorwaerts
is dat sij sullen betalen ende gelden te pachten die uut den beembt \\ geheijten
dat Braecmans beembtgen // gaet
gelegen teijnden **den Brant**, met j siden **Rolofs Berwaerts**, ij siden **Wouter Willems**
daert af gedeijlt is, j eijnd aen **die Dommel**, ij eijnd aen erve **Wouter voirsnoemd**
dat daer alle anderen erven ten ewigen daghen onbelast aff sullen weeren.
Datum anno xcix [1499] den xiiij^{ten} [14] dach aprijl. Testes **Dirc**
die Ruijter, Claeus Gelis.

10223_44_004v

Item dat voir ons comen is **Steven soen wilneer Jans Henric Hermans soen** was, heeft geloeft in enen erffeliken recht **Yda dochter wilneer Jans Kuijfs dochter was van Eijck**, tot hoeren behoef ~~een~~ soeven [7] lopen roggen tsiaers erfpachs der gerechter maten van Waderle alle jaer op Onser Vrouwen Dach lichtmis te gelden ende te betalen uut eenre **huysinge metter timmeringen** daer op staen ende metten erven daer aen gelegen in der parochien van **Waderle**. Met eenre siden aen erve **Jans Henrics Donckers soen** was ende **Willems soen wilneer Jannes Jan Wouters**, metter andere siden ende met beijden eijnden rontom aen die gemeijnt. Ende Steven voirsnoemd geloeft op hem ende op allen sijn goden etc, dit voirsnoemd erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daerin aff te doen sonder een mudde roggen erfpachs ende sit voirsnoemd onderpant altijt goet ende waeldogende te maken voir dese soeven [7] lopen roggen erfpachs voirsnoemd. Anno xcix [1499] den yersten dach [1] in februario.

Item **Yken Jans Kuijfs dochter** voirsnoemd heeft gelijt ende gekend dat vorwaert is dat **Steven soen wilneer Jans Henric Hermans soen** voirsnoemd quiten ende lossen mach tot sinen scoensten binnen thien [10] jaeren tot sinen scoensten op Onser Vrouwen Dach Lichtmis, met veertien [14] Peters gerekent tot achttien [18] stuijvers ende in valoir van gelden den enckelen gulden dertich [30] stuijvers dat vuerijser den enene stoter ende allen gelt na dieze weerden ende dat Steven voirsnoemd altijt een ~~half ja~~ vierdel jaers te voeren opseggen sal. Anno xcix [1499] den yersten dach [1] in februario. Testes **Ariaen Gobben** ende **Wouter Kuijfs**

Item voir ons comen is Ariaen Gobben ende heeft geloeft in enen erffeliken recht **Gelisen Peters soen van Eersel** als [gewezen} momboer der kijnderen des **jonges Jans Peters soen van Eersel** was tot hunre behoef twe [2] Rijnsgulden van twentich [20] stuijvers ende een ort gevalueers ghelts uut enen **aengelage metter huijsingen** daer opstaende ende met sijnre toebehoirten ende metter erve daer aen gelegen. Met j siden aen die gemeijnt, metter andere sijden aen erve **Jans Stevens** ende **Scroven kijnder** erven, met beijden eijnden aen een gemeijnt straet. Ende Ariaen voirsnoemd geloeft op hem ende op allen sijn goeden dit voirsnoemd erve te weeren, alsinen erven met recht schuldich is te weeren, ende allen voircommer daerin af te doen sonder vijftalf mud roggen ende iiiiz [4 ½] stuijvers ghelts dat daer die kerck in heft ende der Heeren tsijns vanden gronde // ende dit voirsnoemde erve altijt goet ende waeldogende te maken \\ Anno xcix [1499] den vierden dach in februario.

10223_44_005

[KANTLIJN/Bovenschrift:] Ariaen non solvit

Item dat voir ons comen is **Gelis Peters soen van Eersel** ende heeft gelijdt ende gekend dat **Ariaen Gobben** dese twe [2] Rijnsgulden ende een ort altijt quiten ende lossen mach tot Onser Vrouwen Mische metten pacht in valoir van gelde den enckelen gulden soevenentwentich [27], die oude croen vierendertich, die nue croen vijfendertich stuijvers. Datum ut supra. ende als Ariaen dit leget soes al Ariaen dat brieff ghelt weder geven Peteren voirsnoemd.

[volgende akte geheel doorgehaald]
Item dat voir ons comen is ~~Clau~~ **Claeus Gelis** ende heeft geloeft als schulder principael op hem ende op allen sijn goeden etc, **Jannen Willemen Claeus soen** was, * soeventwentich Peters ge-valueers ghelts den enckelen gulden soevenentwentich [27], dat vuerijser drie blancken ende allen ghelt in dieer weerden ende drie mudden roggen eens inden sack nu tot Onser Vrouwen Lichtmis naestcomende. * tot behoef sijns selfs ende tot behoef sijnre mo[e]der ende bro[e]ders ende susteren. Datum anno xcix [1499] den twelfsten dach [12] in februario. Noch enen gevalueerden Peter die daerbij staen soude.

[volgende akte eveneens geheel doorgehaald]
[KANTLIJN:] met segel, ge[l?]en
Item **Hoghaert Jan Hoghaerts soen** geloeft **Claeusen Gelis voirsnoemd** te ontheffen van alle alsulken geloeften als Claeus, **Jannen Willemen Claeus soen** gedaen heeft gelijc voirsnoemd staet scadeloes ende commerloes daer aff te ontheffen.

Item dat voir ons comen sijn **Gheerloc van Rijswijc** ende die **provisoers vander kercken van Waderle** ende **die provisoers vanden Heijligen Geest tot Waderle** ende **Robbijn Robbijns soen** was, hebben halvelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Jacopen Reijneren Haengreefs soen** was, een gelaech **metter huijsingen** daerop staende ende metter erven daeraen gelegen inder parochien van **Waderle**, geheijten **aenden Hoevel**. Met j siden aen erve **Peter Scoudermans**, metter andere siden aen erve **Jans van Eijck** ende **Wouteren Kuijfs** ende **Henriken Nelis**, met j eijnde des **Cloesters ende Convens vander Hagen**, metter ij eijnd aen die gemeijnt. Ende geloven op hem ende op allen hem goeden etc, dit voirsnoemd erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daerin af te doen sonder twe [2] mudde roggen die mij **Goderden van Vechel** geldende is * elck nae sine navenant. Datum anno xcix [1499] den xiij^{ten} dach [13]in februario. Testes **Ariaenen Gobben** ende **Wouter Kuijfs**.

10223_44_005v

Item dat voir ons comen is **Jacop Reijner Haengreefs soen**
was, ende heeft geloeft in enen erffeliken recht **Jannen**
Reijner Haengreefs soen was, sinen bro[e]der, tsinen behoef
een mud goets ende geefs roggen tsijaers erfpachs der
gerechter maten van **Waderle** alle jaer op Onser Vrouwen Dach
Lichtmis etc te heffen ende te bueren, uut sinen **aengelage metter**
tijmmeringen daerop staende ende metten erven daeraen gelegen.
Met j sijden **Peteren Boeijens**, metter ij sijden **Robbijn Robbijns soen**
was, met j eijnde aen die gemeijnt, metten ij eijnd gelegen
op enen gemeijnen waterlaet. Ende enen acker geheijten **den**
Dorenacker gelegen inder parochien voirsnoemd, met j sijden aen erve der kijn-
deren **Henrics sKoex**, metter ij sijden **Jans sDonckers** met enen
eijnde **Goderts Betten** ende sijnre kijnderen, metten ij eijnde aenden
waterlaet voirsnoemd. Gelovende voirt Jacop voirsnoemd op hem ende
op allen etc, dese voirsnoemdde panden te weeren alsinen erven met
recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daerin aff
te doen sonder een half mudde roggen ende ~~dit voirsnoemd~~ dese
voirsnoemde erven altijt goet ende waeldogende te maken voir
dit een mudde roggen erfpachs voirnoemd. Datum anno xcix [1499]
den sijsten dach [6] in februario. Testes **Ariaen Gobben**, **Wouter Kuijfs**.

Item dat voir ons comen is **Jan Reijner Haengreefs soen** ende
heeft gelijdt ende gekend dat **Jacop Haengreefs** altijt
quiten ende lossen mach tot sinen scoensten met vijfentwentich [25]
Peters, gevalueers ghelts, den enckelen gulden xxvij [27] stuijvers
dat vierijser drie blancken ende allen ghelt na diere weerden
op Onser Vrouwen Lichtmis Dach metten onbetaelden pacht
welck mudde roggen dat Jacop voirsnoemd Jannen voirsnoemd gevest
heeft in sijn huijsinge metter aengelage ende in enen acker geheijten
den Dorenacker. Datum ut supra. Scabini ut supra.

Item dat voir ons comen is **Herman Jans Scuermans soen** was, heeft
halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erf_
feliken recht **Goderden Henriken Godens soen** was,
tsinen behoef enen acker gelegen **op Loenderacker** /*\, met j sijden
Jan Lambrechs , ij sijden **Diriken Verroten**, met j eijnde op
enen waterlaet dat **der Afterhoeven** toebehoert, ij eijnde
aen erve **Jans Zuermans**. Gelovende voirt Herman voirsnoemd op
hem etc, dit voirsnoemde erve te weeren alsinen erve met recht
schuldich is te weeren ende allen voircommer daer in aff te doen
*/ inder parochien van Waderle. Anno xcix [1499] den veertiensten dach [14] februario.

10223_44_006

Item dat voir ons comen is **Peter Selgant**, als man ende momboer **Heijligen Jans Scuermans dochter** was, heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Herman Jans Scuermans soen was, sinen zwager** enen acker geheijten **der Kerckenacker** gelegen inder parochie van **Wedert** ~~met~~ j **tot Ghinhoven**, met j sijden ende met j eijnde **Godert Bijerens**, ij sijden **Meeusen Hogharts**, ij eijnd **Hogharts Tijelen**. Gelovende voirt Peter voirsnoemd op hem ende op etc, dit voirsnoemde erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen commer ende aenspraec van sinen wegen ende van sijnre huijsvrouwen wegen inden voirsnoemde acker af te doen. Datum ut supra.

[Vestiging van een jaarlijkse rente op een stuk grond t.b.v. Margariet]
Item dat voir ons comen is **Godert Henrik Godens soen** was, heeft geloeft in enen erffeliken recht **Henriken Willemen Claeus soen** was, als geboeren momboer **Margarieten Willems Willemen Claeus soen** was tot haeren behoef tsijaers drie vaet erfroggen erfpachs der mate van Wedert alle jaer op Onser Vrouwen Dach etc, te heffen uut enen acker geheijten **den Kerckacker** gelegen inder parochien van **Wedert**, begripende omtrent vijfvierde vaets, met j sijden aen erve **Jacops van Nuleijnt** kijnderen, ij sijden aen erve dat **Grieten Sterken** te wesen plach, met j eijnd **Willem Hogaerts**, ij **eijnd Mercelis sNagelmekers** kijnderen. Gelovende voirt Godert voirsnoemd op hem ende op etc, dit voirsnoemde erve te weeren etc, ende allen voircommer daerin aff te doen ende desen acker altijt goet ende waeldogende te maken voir dese erfpacht voirsnoemd ende of die rog seer wulegult dan sal Godert voirsnoemd mogen blijen met vier stuijvers dat vaet.
[Dit laatste is een zogenaamde gebreksclausule. Het betekent dat als de rogge "seer wulegult" is (erg duur/hoog in prijs/woekergeld), dan hoeft Godert de rogge niet in natura te leveren. In plaats daarvan mag hij volstaan ("blijen" / blijven) met een betaling van vier stuivers per vat.]

[Lossingsclausule]
[KANTLIJN:] met segelen
Item **Henric \\ Claeus** // heeft gelijt ende gekend dat **Godert \\ Goodens** // bijnnen sees [6] jaeren dese drie vaet erfroggen mach quiten met sees [6] Peters currens ghelts, den enckelen gulden dertich [30] stuijvers, dat vurijser enen stoter ende allen ghelt daernae ende dat tot Korsmis te voeren opseggen sal.

10223_44_006v

[Erfoverdracht of vertijdenis]
Item **Jan Jan Claeus kijnder, die sees [6],** hebben helmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Wouteren Claeus, hunnen oem**, alle alsulken goeden erffelic* ende hafelic* als hen verstorven sijn van **Luijtgarden, hunre audermoeder** ende van **Henriken hunren oem**. Gelovende voirt etc, allen commer ende

aenspraec van Henriken wegen daer in aff te doen. Datum ut supra.
Diric die Ruijter, **Alaert Jans soen**.
[* Het gaat om het volledige erfdeel, zowel onroerend goed ("erffelic") als roerende goederen/inboedel ("hafelic"), dat zij hebben geërfd.]

[Lening of betalingsverplichting]
Item **Wouter Claeus** heeft geloeft als schulder principael op hem ende
op allen sijn goeden dese voirsnoemde seess [6] kijnderen achttien [18] Peters
gevalueers ghelts met neghen [9] lopen roggen pachs tot Onser
Vrouwen Mische [8 sep] naestcomende ende gheeft hij dese penningen tuschen
dit ende Sunte Jans Mische [24 juni] naestcomende soes al hij't gheven sonder
pacht. Datum ut supra. Testes ut supra.

[Verkoopakte van een jaarlijkse pacht]
[KANTLIJN:] half betaelt ende Heer Wijnand half
Item **Jan Jan Jannes Wouters soen was, tot Weerd**, ende **Lijsbet**
sijn suster met haeren momboer hebben vercoest [een oude vervoeging van verkopen] in enen erffe-
liken recht **Heer Wijnand** [een geestelijke] tot behoef der vijcarien [vicarissen] drie
lopen roggen erfpachs der maten van Weerd alle jaer etc
uut enen acker geheijten **den Kerckacker**. Met j siden **Henric**
van Zorendonc, ij sijden **Rolofs Berwarts** ende Jans vercopers
j eijnd **Mercelis sNagelmekers** kijnder, ij eijnd aen den
kerckhof. Gelovende voirt etc dese voirsnoemde drie lopen erf-
roggen te weeren alsinen erfpacht met recht schuldich is
te weeren ende allen voir commer daer in aff te doen sonder
vijftien [15] lopen erfroggen daer hij mede onderpandt af is
die mij ghelt der gelicer vicarien. Datum ~~ut supra~~ den xxviij^{te} januario.

[Verkoopakte, volledige eigendomsoverdracht]
Item dat voir ons comen is **Godert Lucas Stemkens soen** was, ende
heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen
erffeliken recht **Jannen Jacops soen van Nulant**, enen acker
gelegen **op Nulanderacker**, met j sijden ende met j eijnde
aen **Jan Coppens** erve, ij sijden **Sijmon Willems** erve te wesen
plach, metten ij eijnde aen **enen gemeijnen toelweech**.
Ende Godert voirsnoemd geloeft op hem etc, dit erve te weeren alsinen
erve met recht schuldich is te weeren ende allen voir commer
daer in aff te doen sonder der heeren tsijns. Datum ~~ut supra~~ ij dach [2] februario
Item testes **Dirick Ruijter**, **Alaert Jans soen**.

10223_44_007

[Vestiging van een jaarlijkse rente op 2 stukken grond]
Item dat voir ons comen is **Jan Jacops soen van Nulant** ende heeft
geloeft in enene erffeliken ~~W~~ recht **Willem Peter Peters Donckers**
soen was *vij [7] vaet roggen* alle jaer etc, uut enen stuc erfs geheijten **den**

Kriekenborch*, met j sijden **Dries Sanders** te wesen plach, ij sijden aen die gemeijnt met j eijnd **Hoghaerts Smeets**, ij eijnd aen die gemeijnt. Ende uut enen stuc erfs geheijten **den Scepersacker**, met j sijden **Simon Willems** te wesen plach, ij sijden Jans vercopers, met enen eijnde aenden **Kerckpat**, metten anderen eijnd Jans vercopers voirsnoemd. Gelovende voirt op hem etc, dit voirsnoemde erve te weeren alsinen erve met rechts schuldich is te weeren ende dese voisnoemde onderpanden altijt goet ende waeldogende te maken. Datum ut supra.

[* Een omheind of versterkt stuk land. Het kan ook verwijzen naar een hoger gelegen, droger perceel in een verder vochtig gebied. Het was waarschijnlijk een akker of boomgaard die omheind was (bijvoorbeeld door een haag of sloot) en waar kersen- of kriekenbomen stonden.]

[Lossingsclausule]

Item dat voir ons comen is **Willem Peter Peters sDonckers soen** was, ende heeft gelijdt ende gekent dat vorwaert is dat **Jan van Nulant** altijt quiten en lossen mach tot sijnre scoensten op Onser Vrouwen Dach met veertijen [14] Peters, in valoir van gelde die oude croen xxxiiij [34] stuijevers, die soeven [7] lopen roggen die Jan hem gevest heeft inden Kriekenborch ende inden Scepersacker metten onbetaelden pacht. Datum ut supra.

[Lening of betalingsverplichting]

Item **Jan Schellens *\\ van Dommelen** //* heeft geloeft als schulder principael op hem etc, **Berthelmeeusen Braecmans den outsten** xij [12] Peters ~~met~~ in valoir van gelde die oude croen xxxiiij [34] stuijvers metten pacht een halmudde roggen nu tot Onser Vrouwen Mische naestcomende * over een jaar * Datum ut supra anno xcix [1499] den xiiij dach [14] in februario.

[Verkoopakte, volledige eigendomsoverdracht]

Item **Willem Henric Scoudermans soen** was, ende **Henric[a] sijn suster** met hoeren momboir hebben halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in ene erffeliken recht **Goderden Lucas Stemkens soen** was, tsinen behoef een stuc beembs gelegen inde parochien van **Wedert** geheijten **aenden Brant** 1 sijden **wedu[w]e Jan Hogaerts**, 2 sijden **Claeus Gelis**, 1 eijnd **wedu[w]e Jans Hogaerts** voirsnoemd, 2 eijnd **Claeus Gelis** voirsnoemd. Gelovende voirsnoemd Willem voirsnoemd Henric[a] met hoeren momboir voirsnoemd, dit voirsnoemd stuc erfs te weeren etc, ende allen voircommer daer in aff te doen ende heijlich hun moeder heeft daer bij gestaen ende heeft vertegen op haer cocht Anno xcix [1499] den iij dach [3] in februario.

[Lening of betalingsverplichting]

Item dat voir ons comen is **Jan Lambrechs** ende heeft geloeft als schulder principael op hem ende op allen sijn goeden die hij heeft ende namaels vercrigen sal **Dircken soen wilneer Henric Goderts soen** was, xxiiij [24] Peters ende seess [6] stuvers gevalueers ghelts den enckelen gulden xxvij [27] stuvers, dat vurijser vier [4] blancken ende alle ghelt in dieer weerden van nu Onser Vrouwen Mische over vier jaer

tot sinen scoensten met enen mudde roggen pachs tsijaers aengesien dat
is van hoeren erfgoeden. Datum inden jaer anno xcix [1499] den thiensten dach [10] inden meij.

10223_44_007v

[Verkoopakte van een erfelijk recht]
[KANTLIJN:] ??ende ende ??
Item dat voir ons comen is **Anthonis Peters soen van Gennop** ~~ende heeft~~ *heeft met scepenen*
~~vercoest~~ in enen erffeliken recht **Heijlgen Jans Bruninx dochter**
was, tot hoeren behoef ende hoere erfgenamen na haer, neghen [9]
lopen roggen erfpachs der gerechter maten van **Weerd**
welck neghen lopen roggen erfpachs die comen uut den
sess [6] mudden roggen die **Jan Henric Bruninx zoen** was geloeft
hadde ende schuldich was te gelden in enen erffeliken recht
Jacopen sinen broder alle jaer op Onser Vrouwen Dach etc, uut
desen erffenissen na beschreven welck erffenissen Jacopen voirsnoemd
daer te dele gevallen sijn. Item uter helft vanden huijse metter
missestat [mesthoop/mestplaats] vijf voeten vander scueren. Item uter helft van enen
stuc lants daer aen gelegen, streckende ten huijsecker toe,
met j sijden aen erve **Jans [broder]**, ij side aen die gemeijn straet.
Item uter helft van enen stuc lants geheijten **den Ghijbenacker**
gelegen met j sijde aen den gemeijnen waterlaet, metter ij
siden aen erve der kijnderen **Daems Willems Daems soens** was. Item
uter helft van enen stuc lants geheijten **den Kerckacker** gelegen
met j sijde aen die gemeijnwege. Item uter helft van enen
stuc lants gelegen op **die Holten**, j sijden aen erve **Kerstinen Belen**,
ij siden aen erve **Huben Wreijnsen** kijnderen ende aen erve **Yden Lenaerts**
ende hoere kijnderen. Ende uter helft van enen stuc beembs gelegen met
eenre siden aen erve **Mercelis van Dommelen** ende sijnre kijnderen
ij sijde aen erve **Henrics Haenbaerts** aen erve **Jans sijns broder**
ende aen erve **Willems natuerlic soen Wouters was van der Rijt**
gelijc der scepenen [ge]kend [erkend voor schepenen] van Waderle ende Wedert, walc inhou-
den en begripen ende Thonis voirsnoemd heeft geloeft etc, dese
voirsnoemde negen [9] lopen roggen erfpachs te weeren alsinen erfpacht
met recht schuldich is te weeren ende allen commer ende aenspraec
van sinen wegen ende van sijnre erfgenamen wegen daer
in aff te doen. Datum anno xcix [1499] den den vierde dach [4]
in februario. Testes **Diric die Ruijter** ende **Claeus Gelis**.

10223_44_008

[Transportakte, overdracht van onroerend goed]
Item dat voir ons comen is **Theeus [=Mattheus] Peter Dries soen** ende heeft met
scepenen [ge]kend ende met allen rechten ende vorwarden ende met enen vonnis-
brieff halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven enen erffeliken
recht **Hoghaerden Jan Hoghaerts soen** was, tsinen behoef ende

sijnre erfgenamen na hem. Enen acker geheijten **Roijdt*** gelegen
inder parochien van Wedert op **Nuleijnderacker** gelegen. Met
eenre sijden aen erve **Herman Scuermans** te wesen plach, ij side
aen erve **Claeus Scubbelens** kijnderen te wesen plach, met enen
eijnde aen erve **Daems van Nuleijnde** te wesen plach, ij eijnde
aen erve **Sijmons voirsnoemd** ende aen erve **Peters Andries Suijderbals**
soens was, gelijc der scepenen [ge]kend van Waderle ende van Wedert
daer opgemaect dat claerliker inhouden ende begripen. Ende
Matheus voirsnoemd heeft geloeft op hem etc, dit ~~voisnoemde stuc~~
opdragen d'vergeven ende 't vertiden altijt vast ende stendich
te houden sonder wederseggen ende allen commer ende aenspraec
van sijnen wegen ende van sijnre erfgenamen daer in aff te doen.
Datum anno xcix [1499] den xv^{ten} dach [15] februario. Testes **Claeus Gelis**
ende **Wouter Kuijfs**.
[*Roijdt = rooiing: land dat ontgonnen is door bos te kappen]

[Lossingsclausule]
Item **Hoghaert voirsnoemd** conenteert [toestemmen] **Theeusen voirsnoemd** dat hij desen acker
voirsnoemd staet quiten mach met achtentwentich [28] Peters gevalueers
ghelts ~~tusch~~ ende drie mudden gereets roggen tuschen dit ende
Onser Vrouwen Mische naestcomende. Datum ut supra.

[Transportakte, overdracht van onroerend goed]
Item dat voir ons comen sijn **Jan Goderts** ende **Steven Goderts kijnder vander**
Bijesenrijt hebben halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in
enen erffeliken recht **Jannen hoener broeder die outste** tot tsinen
behoef. Een **aengelage metter tijmmeringen** daer op staende gelegen
inder parochie van **Waderle**. Met 1 sijden aen erve **Marien wedu[w]e**
Jan Henric Hermans huijsvrou was, metter 2 sijden ende met 1 eijnde
aen die gemeijnt, metter 2 eijnde aen erve **Marcelis Jans Berckmans**
soen was. Ende enen acker geheijten **die Smeel**, met 1 sijde **Robbijn Robbijns**
soen was. Ende aen erve dat **Jans van Craendonc** was, metten 2 sijden
aen erve der **kijnder wilneer Henrics Koex** ende aen erve **Peter Scoudermans**,
met 1 eijnde aen ~~b~~ erve **Jans Henrics soens** was, metter 2 eijnde
aen erve **Jans van Craendonc**. En enen acker met ene voerit* geheijten

10223_44_8v

die Harenbleec, met 1 sijden aen erve **Robbijns voorsnoemd**, metter
2 sijden aen erve der **kijnderen Jans van Vessem wilneer**, met
1 eijnde aen erve **Jans vercoepers voirsnoemd**, metter 2 eijnde aen erve
der kijnderen **Roef Boeijskens voirsnoemd**. Te weten hunder beijder gedeelten
die hen verstorven sijn van hoener beijder moeder ende Jan ende Steven
voirsnoemd etc ende geloeven allen commer ende aenspraec van hunre wegen
inden voirsnoemde erven aff te doen. Datum anno xcix [1499] den xxiiij^{ten} [24] dach
in februario.
[*acker met ene "voerit" = een uitweg of oprit naar de openbare weg]

[Transportakte, overdracht van onroerend goed]
Dat voir ons comen is **Roef Roefs Bijden soens** was ende heeft
met scepenen [ge]kend van Waderle etc opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken
recht **Arnd Henric Scraets soen** tsinen behoef. Een stuc beembs geheijten
'tGoer, omtrent hondert roeden ende veertich begripende, gelegen inder parochie
van **Wedert.** Met s1 **Elizabeth Jans Scaubroecks dochter wilneer**, metter
s2 **Jans Bruninx** ende aen erve **Artns Willems Ghijsbrechs soens** was,
e1 **Mercelis sNagelmekers** ende aen erve **Aleijten sijnre suster** ende
haer soens, metten e2 aen erve toebehoerende **der hoeven van**
Dommelre Moelen. Welken beembt voirsnoemd **Jan Roefs Bijden soens** was
op vertegen ende overgegeven heeft **Roeven voirsnoemd, sijnre broeder**, sijn gedeelt
daer aff ende **Willem Henric Hogarts soen** was, opgewonnen* hadt dese
beembt voirsnoemd voir een mud roggen erfpachs, dat mij daer jaerlix uut
ghelt ende Roeven voirsnoemd den vonnis brieff daer aff weder overgegeven
heeft gelijc der scepenen [ge]kend van Waderle ende van Wedert etc, ende Roef
voirsnoemd heeft geloeft commer ende aenspraec van sinen wegen daer in af te doen.
Datum anno xcix [1499] den xxij^{n} dach [22] in januario. Scabini **Wouter Kuijfs** ende **Claeus // Gelis **
[* "opgewonnen" = via een gerechtelijke procedure verkregen]

[Vestiging of overdracht van een erfpacht]
Item **Jan ende Jan gebroderen kijnderen wilneer Jans natuerlic soen** [buitenechtelijk kind] **Mercelis sNagelmekers** ende hebben geloeft voir **Willemen hunnen broeder** ende hebben
met scepenen [ge]kend etc opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Henriken Willemen Claeus soen** was, als **momboer Jans** [minderjarige] **soen wilneer Jans Willemen Claeus soen** was tsinen behoef een mudde roggen erfpachs der mate van Wedert alle jaer etc.
Uut enen **aengelage metter tijmmeringen** daer op staende met sijnre toebehoirten
ende metten erven, omtrent soeven [7] lopensaet begripende, daer aen gelegen inder
parochie van **Wedert op die Hulten** aldaer. Met s1 **Roef Roefs Bijden soens**
was en aen erve **Ruelens soen wilneer Wouters Wouters Artns soens** was
metter s2 **Peters vanden Loep** ende aen erve **Willems voirsnoemd**, met e1
Sijmons Henricks Hambarts soens was, metten e2 streckende aen die
gemeijnt. Gelijc der scepenen [ge]kend van Waderle ende van Wedert daer opgemaect etc
ende dat Jan ende Jan gebroderen ende geloven voir Willemen voirsnoemd op hen etc
ende geloven alle commer ende aenspraec van hunre wegen aff te doen. Anno xcix [1499]
den xxvi dach [26] in februario.

10223_44_009

[Overdracht van een lijfpacht]
Item dat voir ons comen is **Jan, Jan ende Willem gebroderen** ende **Wouter Brix [afk. Bruninx?]**
ende **Henrics Willemen Claeus soen** was, ende **Henrics van van Kersp als momboer**
ende hebben met scepenen [ge]kend etc, opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht
Henriken voirsnoemd als geboeren momboer tot behoef Jannen soen wilneer
Jans Willemen Claeus soen was, een mud roggen lijfpachs*, der maten van Wedert
alle jaer etc, welck mud roggen lijfpachs **Sijmon Henric Hambarts soen**

~~gevest had~~ geloeft had **Claeusen Mornix van 's Hertogenbosch** tot behoef **Katelinen Jans Eelen dochter was van Bercheijck**, ende **Jacop soen wilneer Daneels Daneels soen** was, als **wittige man ende momboer Katherinen sijns wijfs Jans Eelen dochter** was, opgedragen ende overgegeven had **Willemen Claeus Scubelens** ~~doch~~ **soen** was, alsoe soe lange als Kathelijn voirsnoemd in menscheliken naturen leven sal te gelden ende te betalen uut enen beemde gelegen inder parochien van Wedert j sijde **Heer Herbrechs pristers**, ij sijde **Jans natuerlic Mercelis sNagelmekers soens** was, ende sijnre kijnderen, j eijnde **Luijtgarden Jans Haijghen wijfs** was, ij eijnd aen erve der kijnderen **Dirics van Ostaden**, gelijc der scepenen [ge]kend van Waderle etc, daer opgemaect etc, ende allen commer ende aenspraec van hunre wegen inden voirsnoemde erfpacht aff te doen. Datum ut supra.

[* Lijfpacht (Lijfrente). Gekoppeld aan het leven van een specifiek persoon (het "lijf"). De betaling stopt zodra die persoon overlijdt. De tekst zegt letterlijk dat de pacht betaald moet worden "alsoe soe lange als Kathelijn voirsnoemd in menscheliken naturen leven sal". Dit is dus een klassieke lijfpacht: als Kathelijn sterft, vervalt de schuld en de uitkering. Erfpacht. Eeuwigdurend of voor een zeer lange, vastgestelde periode (vaak generaties lang). Het is overdraagbaar en overerfbaar. Het stopt niet bij iemands overlijden, maar gaat over op de erfgenamen. De tekst spreekt over een "erffeliken recht". Dit betekent dat het recht om de pacht te ontvangen of te beheren wel een erfelijk bezit is van de familie, ook al is de pacht zelf afhankelijk van het leven van Kathelijn.
Waarom staan ze beide in de tekst? In dit soort akten zie je vaak dat een lijfpacht wordt behandeld als een erfelijk goed. De vordering (het recht op de rogge) is een bezit dat de broers Jan, Jan en Willem konden erven van hun vader. Maar de inhoud van dat bezit is een lijfpacht: een uitkering die stopt als de genoemde persoon (Kathelijn) overlijdt.]

[Overdracht van een erfpacht]

Item dat voir ons comen sijn **Jan ende Jan** ende gelovende voir **Willemen hoenen broder kijnderen wilneer Jans natuerlic soen Mercelis sNaglelmekers soens** was, ende hebben met scepenen [ge]kend etc, opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht Jannen **Henric Gobben soen** was, tsinen behoef een mud goets geefs roggen erfpachs der maten van **Wedert**, alle jaer etc te betalen uut enen bocht* geheijten **den Hatenhof,** j sijde **Jenneken Artns Zonmans dochter** was ende **Dirics Willems Hermans soens** was, ij sijde die gemeijn straet geheijten **die Brede Straet**, met j eijnde aen **die Cromstraet** gelijc der scepenen [ge]kend etc, en allen commer ende aenspraec van hunre wegen daer in aff te doen. Datum ut supra.

[* Bocht: Een bocht was vrijwel altijd omheind. Dit gebeurde meestal met een "levende heg" (bijvoorbeeld van meidoorn of vlechtwerk) of een houten hekwerk. Vaak lag een bocht direct achter of naast de boerderij. Het werd intensief gebruikt, bijvoorbeeld als dries (een stuk grasland om kalveren of paarden te laten grazen), of als moestuin/boomgaard (voor eigen voedselvoorziening) of als verzamelplaats (om vee tijdelijk in te drijven voordat ze naar de gemeenschappelijke gronden gingen). Enen bocht geheijten den Hatenhof, waarbij hof vaak wijst op een ommuurde of omheinde ruimte, wat de term "bocht" versterkt. Dit perceel ligt tussen de Brede Straet en de Cromstraet.]

[Vestiging van een nieuwe erfpacht]

[KANTLIJN:] met betaelt
Item dat voir ons comen is **Daem Jacops soen van Nulant** was, heeft geloeft in enen erffeliken recht **Jannen Boeijen Kulen soen** was tsinen behoef een half mudde roggen erfpachs der maten van **Wedert** alle jaer etc, uut huijs ende hoff ende erven geheijten **die Moeleman** [zie Melotte]. J side **Peteren Jacops soen van Nulant sijns bruers**, ij side ende j eijnd aen die gemeijnt, ij eijnd **Jans Daems soen van Nulant sijns bruers**. Ende Daem voirsnoemd geloeft dit erve te weeren ende allen voircommer daer in aff te doen ende dit voirsnoemde onderpandt altijt goet ende waeldogende te maken etc. Anno xcix [1499] den ijersten dach [1] martij.

[Een aanvullende financiële afspraak (een "gelofte")]

[KANTLIJN:] met segel
Item Daem voisnoemd geloeft Jannen voirsnoemd v [5] Peters currens gelics te betalen ter Jans merckt* als verreijcte schout** of hij met allen recht vervollicht waer***.
Datum ut supra.
[* Ter Jans merckt: Dit verwijst naar de betalingstermijn. De "Jansmarkt" was de jaarmarkt op of rond de feestdag van Sint-Jan de Doper (24 juni). In die tijd waren jaarmarkten de standaardmomenten voor het afwikkelen van grote schulden en pachten.]
[** Als verreijcte schout: Deze passage is juridisch interessant. Een "schout" was de lokale vertegenwoordiger van de heer, belast met rechtspraak en bestuur. "Verreijcte" (verreikte) duidt hier op het bereiken of vorderen via de schout.]
[*** Of hij met allen recht vervollicht waer: Dit is een voorbehoud. Het betekent dat de betaling (of de verplichting daartoe) pas definitief is als aan alle juridische eisen is voldaan, of als Jan zijn recht volledig heeft aangetoond voor de schout.]

20223_44_009v

[Schuldbekentenis]
[KANTLIJN:] met segel
Item dat voir ons comen is **Jan Artns Verseept soen** was, heeft geloeft als schulder principael op hem ende op allen sijn goed etc, **Jannen Jan Slechten* soen was van Lommel**, xiiii [14] *Peters/* ~~onzens~~ ghelts, den enckelen gulden *xxvij [27]/* ~~xxx~~ stuijvers dat vurijser *drie blancken/* ~~enen stoter~~ ende allen gelt *gevalueers/* daer nae, nu tot Onser Vrouwen Mische naestcomende sonder pacht. Datum anno xcix [1499] den achtiensten dach [18] in februario. Testes **Claeus Gelis** ende **Wouter Kuijfs**.
[* De achternaam Slechten is een authentieke Lommelse familienaam die al sinds de late middeleeuwen in de regio voorkomt.]

[De afwikkeling van een koop en de bewijslast rondom een rente op een hoeve]
[KANTLIJN:] met segelen
Item **Diric die Ruijter** ende **Alaert Jans soen** is kennelic dat **Heer Wijnant*** enen coep genomen heeft als **vanden Gheertkenshof**, daer mij wael uutvinden sal die reente der voerten onder brief ende Heer Wijnant daer enen vonnisbrief af begeert heeft. Anno xcix [1499] den x^{ten} dach [10] decembris als den ouden brief coempt soes al it den vonnisbrief maken.
[* Heer Wijnant, waarschijnlijk een geestelijke of iemand van aanzien heeft een hoeve gekocht. Diric die Ruijter en Alaert Janszoon treden op als getuigen of functionarissen. Er moet nog precies uitgezocht worden hoe die rente in elkaar steekt ("mij wael uutvinden sal"). Dit staat blijkbaar in een oude brief (een eerdere akte). Heer Wijnant heeft gevraagd om een vonnisbrief. Dit is in deze context een officieel gerechtelijk afschrift of een verklaring van de schepenbank die zijn recht op het goed (en de afwikkeling van de lasten) bevestigt. De aantekening is gemaakt op 10 december 1499. Er staat een duidelijke voorwaarde: zodra de "oude brief" boven water komt of gepresenteerd wordt, zal de officiële vonnisbrief voor Heer Wijnant worden opgemaakt.]

[Regeling rondom een erfpacht of schuldvordering]
Item **Wouter Wouter Artns soen** was, heeft geloeft voir scepenen, **Lijsbetten Peters dochter vanden Loep** was, dat hij betalen sal die twe mudden roggen daer **Heijlken Bijerens** op gelegen heeft, dat hij soe betalen sal dat Lijsbet vanden legen oft vanden twe mudden roggen voirsnoemd egheen staen hebben en sal dat, heeft Wouter geloeft als verreijckte scout. Testes **Alaert Jans soen** ende **Wouter Kuijfs**.
[De last: De rogge is een schuld of pacht "daer Heijlken Bijerens op gelegen heeft". Dit betekent dat Heijlken Bijerens voorheen de rechten of de betalingsverplichting op deze rogge had (mogelijk als lijfrente of via een erfenis).
Vrijwaring: Wouter belooft dat hij de betaling zo zal regelen dat Lijsbet er geen omkijken meer naar heeft ("egheen staen hebben en sal"). Hij neemt de schuld volledig op zich als een "verreijckte scout" (een erkende, opeisbare schuld).]

[Algehele kwijting (quittantie)]
Item dat voir ons comen is **Peter Peters soen van Gennop** was, lijdt ende kent hem wel vernuecht ende betaelt van **Henrick Jan Mertens soen** ende **Jennen sijnen wive Peters dochter was van Gennop**, van allen alsulken schulden ende geloeften als hij den selven Peteren schuldich mocht wesen, tot desen dage toe ende geloeft hebben hier voirmaels hetzij van reede schulde ende van andere geloefte erffelic oft andere jaergulde bij hem voertide

den sleven Peteren gedaen van versterffenisse van sinen ouderen ende van allen anderen salix hoedanich die wesen moegen ende heeft hem ende hoer goeden daeraff gequiteert, gelovende dese quitscheldinge ewelic vast te houden ende anderenmeer op hem of op hoer goeden streken daeraf in enniger manieren alle argelijst uut gesceijden. Anno ~~xcviij~~ /xcvij [1497]\ den xij[ten] dach [12] hoeijmaent [juli]. Testes **Ariaen Gobben**, **Claeus Gelis**.

[Peter Peterszoon van Gennop verklaart voor de schepenen dat hij volledig "vernuecht ende betaelt" (tevredengesteld en betaald) is door Henrick Jan Mertenszoon en diens vrouw Jenne. Het gaat om alle mogelijke schulden en beloftes tot op die dag. Dit omvat:

- Reede schulde: Directe, opeisbare schulden (contanten).
- Erffelic oft andere jaergulde: Jaarlijkse rentes of uitbetalingen uit vastgoed.
- Versterffenisse van sinen ouderen: De erfenis van hun ouders.

Peter scheldt Henrick en Jenne (en hun bezittingen) alle verdere claims kwijt. Hij belooft deze kwijtschelding "ewolic vast te houden" (voor altijd te respecteren) zonder kwade opzet (argelijst uutgesceijden).]

10223_44_010

[Transportakte van een stuk grond]
Item dat voir ons comen is **Jacop Reijner Haengreefs soen** was, heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Jacopens soen wilneer Bartelmeeus Lambrechs soen** tsinen behoef ende sijnre erfgenamen na hom. Een stuc erfs gelegen inder parochien van **Waderle op die Hoechstraet** aldaer ~~met j siden~~ begripende groet tueghentich [80] roeden. Met j sijden neven erve daert afgedeijlt is, ij siden neven enen gemeijnen waterlaet, met j eijnd aen die gemeijnt ij eijnd aen erve **Hilgart Peters sHemelers huijsvrou** ende was ende hoere kijnderen. Gelovende voirt op hem ende op allen sijn goeden etc, dit voirsnoemde erve te weeren, alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voicommer daerin aff te doen. Scabini **Laureijns van Bon** ende **Wouter Kuijfs**. Anno xcix [1499] den xiij[ten] dach [13] martij.

[Transportakte van een stuk grond]
Item dat voir ons comen is **Jan Jans van Mol** was, heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Jacopen Alaerts Jans soen** was, tsinen behoef ende sijnre erfgenamen nae hom. Een stuc erfs gelegen inder parochien van **Wedert**, begripende omtrent anderhalf lopensaet. Met j sijden neven enen gemeijnen toelwech, metter ij siden half ende met enen eijnde aen erve **Lijsbetten Beckers** ende hoere kijnderen ende dat die andere half side ende metten ij eijnde aen erve der kijnderen **Mercelis sNagelmekers** was. Gelovende voirt Jan voirsnoemd op hem ende op etc, dit voirsnoemde stuc erfs te weeren, alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voicommer daerin aff te doen. Anno xcix [1499] den iiij[den] dach [4] aprijll. Scabini **Dirick die Ruijter** ende **Alaert Jans soen** was.

[Transportakte]
Item dat voir ons comen is **Elizabeth Jans Jannes Wouters dochter was, van Wedert** met hoeren momboer ende heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Jannen hoeren broeder**, tsinen behoef ende sijnre erfgenamen nae hom. **Een aengelage** met sijnre toebehoirten ende **metter tijmmeringen** daerop staende, hoer gedeelt daer aff, gelegen Inder parochien van **Wedert**. Met j siden aen die gemeijnt, metter ij siden aen erve **wedue IJken Mercelis Hoevelmans huijsvrou** was ende hoere kijnderen met j eijnde aen erve **Reijner Stemkens**, metten ij eijnde aen erve ~~der k~~ **IJken** ende hoere kijnderen voirsnoemd. Item noch enen beembt, hoer gedeelt daeraff,

10223_44_010v

gelegen inder parochien voirsnoemd. Met j sijden aen erve **Reijner Stemkens**, metter ij siden aen erve **Mercelis sNagelmekers** kijnder erven, met enen eijnde aen erve **Sijmon Luijcas soen** was, metten ij eijnde aen die gemeijn acker. Item noch enen acker gelegen inder parochien voirsnoemd. Met j siden aen erve **Henrics van Zoerendonc**, metter andere siden aen erve **Alaerts Jans Lemmens soen**, met enen eijnde aen erve der kijnderen **Mercelis sNagelmekers** ende aen die **wedue voirsnoemd** ende hoere kijnderen erven metten anderen eijnde aen erve **Rolof Berwaerts** ende aen die kerckhof. Ende noch enen acker gelegen **op die Hulten**. Met j siden ende met enen eijnde aen erve **Meester Henrics**, metter ij siden aen erven **Wouter Artns** metten ij eijnde aen erve **Belien Diriken Truijen wijff** was.
Anno xcix [1499] den thiensten dach [10] aprill.
[Dit lijkt op de afwikkeling van een ouderlijke erfenis waarbij Jan de boerderij en de gronden concentreert, mogelijk door zijn zus uit te kopen.]

[Vestiging lijfrente]
Item dat voir ons comen is **Jan Jan Jannes Wouters soen** was, ende heeft gelijdt ende gekent dat hij geloeft heeft ende schuldich is te gelden in enen erffeliken recht **Lijsbetten Jans Jannes Wouters dochter was sijnre suster** drie mudden goets ende geefs roggen tsiaers erfpachs der maten van **Wedert** alle jaer op Onser Vrouwen Dach Lichtmis te gelden en te betalen uut den erffenissen die inder vorsten brieff ge?arreert staen ende ~~desen~~ dese erffenissen altijt goet ende waeldogende te maken. Datum ut supra.

[Lossingsclausule]
Item het is vorwaert dat **Jan Jans Jannes Wouters soen** van **Wedert** altijt sal mogen quiten ende lossen tot sijnen scoensten dese drie mudden roggen voirsnoemd, elck mud met xxv [25] Peters.

[Vestiging van een jaarlijkse rente]
Item dat voir ons comen is **Ariaen Gobben** ende heeft geloeft in enen erffeliken recht **Wouteren Claeus soen van Nuenhuis** \drie gulden current/ alle jaer op Onser Vrouwen Dach Lichmis te gelden ende te betalen ~~alle jaerop Onser~~ \j gulden/ xxx [30] stuijvers ~~Vrouwen Dach L~~ uut desen erffenisse nae beschreven. Item uut den Huijsacker gelegen inder parochien van ~~Wedert~~ /**Waderle**\. Met j sijden aen erve der **wedue IJken Meeus Gielen huijsvrou**, ende het j eijnd, ij siden **Godert Henric Bijmans soen**, ij eijnd der **wedue Hillegart Peters Hemelers huijsvrou** ende hoere kijnderen. Ende uut twe beemden gelegen inder parochien voirsnoemd **in die Hocht**. Met j siden aen erven **Bijman Willemen Artns soen** was ende **Jan van Eijck**, ij side ende het j eijnd aen die gemeijnt, ij eijnde aen erven **Jan Jans Goderts soen** ende **Diderics sijns broeders**. Gelovende voirt Ariaen voirsnoemd op hem ende op allen etc, dese voisnoemde erven te weeren, alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daer in aff te doen sonder der Heeren tsijns vanden gronde ende dese voirsnoemde erffenissen altijt goet ende waeldoghende te maken voir dese erfpenninghen voirsnoemd.
Anno xcix [1499] den vj^{ten} [6] dach in maeij

10223_44_011

[Transportakte]
Item dat voir ons comen is **Jan soen wilneer Berthelmeeus Goderts soen** was, ende heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht tot behoef **Jans Gherits soen van Heesterbeeck** was, alle alsulken erffenisse geheijten **den Boss**, die sijnre vader Berthelmeeusen toe te behoeren plach, gelegen inder parochien van **Waderle**, geheel hem toebehoerde binnen **den Graften**. Met j sijden aen erve **Joncker Anaens van Grevenbroec** ende **Arnden Jorijs**, ij sijde aen erve **Fransen Peter Comans soen**, j eijnde aen erve Fransen voirsnoemd, ij eijnde **auden Jorijs Scraets soen** was ende

Gherits Roefs soen van Huls was ende aen een gemeijnstraet
ten beemde waert ingaende. Ende Jan gelovende dit
opgedragen d'overgeven ende 't vertiden*, altijt vast ende stendich te houden
sonder wederseggen ende ander nerghens sijns inghehouden te sijn.
Anno xcix [1499] den xv^ten^ dach [15] April.
[Het stuk grond heet "den Boss". Het lag "geheel... binnen den Graften". Dit wijst op een omgracht perceel, wat vaak duidt op een versterkte hoeve, een adellijk huis of een zeer oude, belangrijke boerderij. Dit wordt versterkt door het feit dat het perceel aan één zijde grenst het aan het erf van Joncker Ariaen van Grevenbroeck. De familie Van Grevenbroeck was van hoge adel (heren van de heerlijkheid Grevenbroek bij Hamont/Achel) en bezat veel grond in de Kempen.]
[* Opgedragen: Het formeel aanbieden van het goed aan de schepenbank. Overgeven: De feitelijke levering (het fysiek overdragen van het bezit). Vertiden (of vertijden): Het plechtig afstand doen van alle eigen rechten op het goed.]

[Lossingsclausule]
Item dat voir ons comen is **Wouter Claeus soen van Nuenhuijs**, heeft gelijdt ende
gekend dat **Ariaen Gobben** altijt quiten ende lossen mach, \drie gulden/ tot sinen scoensten
teijnen thien jaer van desn daghe met xlv [45] Rijnsgulden currens ghelts
den enckelen guldne dertich stuijvers, dat vurijser derdenhalven stuijver ende alle
ghelt nae diere weerden. Datum xcix [1499] den vj^ten^ [6] dach in maeijo.
[Met een jaarlijkse rente van 3 gulden en een afkoopsom van 45 gulden, hanteerden ze hier een factor 15. Dit was in de 15e eeuw een zeer gebruikelijke rentevoet (ongeveer 6,6%).]

[Transportakte, doorverkoop, overdracht eigendom grond]
[KANTLIJN:] non solvit
Item dat voir ons comen is **Jan Gherits soen van Heesterbeeck soen** was, ende heeft met scepenen
[ge]kend ende met allen rechten ende vorwarden etc, halmelingen vertiden etc, in enen erffeliken
recht **Tijelen Roefs soen van Huls** was, tsinen behoef een stuc erffenisse geheijten
den Boss gelegen inder parochien van **Waderle** etc, welk erffenis Jan voirsnoemd vercregen
heeft tegen **Jannen Berthelmeeus Goderts soen** was, ende Jannen voirsnoemd bleven was
van Berthelmeeusen sinen vader voirsnoemd. Gelovende Jan Gherits soen voirsnoemd Tijelen
voirsnoemd op hem etc, d'opgedragen d'overgegeven etc, ende alle commer ende aenspraec van
sinen wegen ende van sijnre erfgenaemen wegen inder voirsnoemde erffenisse aff te doen. Datum
anno xcix [1499] den xxiiij^ten^ dach [24] maeij. Scabini Diric vanden Wildenberch ende Wouter Kuijfs.
[de volledige "keten van titel" voor dit perceel in 1499: Vader Barthelmeeus Goderts (eigenaar) → Jan Goderts (erfgenaam, verkoopt op 15 april) → Jan van Heesterbeek (tussenpersoon, verkoopt op 24 mei) → Tijel van Huls (nieuwe eigenaar)]

[Transportakte, overdracht van de erfpacht (rente) die op diezelfde grond rust]
[KANTLIJN:] non solvit
Item dat voir ons comen is **Jan Gherits soen van Heesterbeeck** was, ende heeft met scepenen
boss [of vonnis] brieven ende met allen rechten etc, halmelingen vertidende opgedragen ende
overgegeven in enen erffeliken rechts **Tijelen Roefs soen van Huls** was, tsinen behoef twe mudden ~~go~~
roggen erfpachs der maten van **Waderle**, welke twe mudden roggen voirsnoemd
aencomen sijn \Jannen/ van sinen vader ende moeder ende die **Roef** ~~soen wilneer soen wilneer~~
~~Henric~~ **Roefs soen wilneer Gheraerts soen wilneer Henric Slaets van Rijel**
geloeft hadde te gelden ende te betalen **Goderden soen wilneer van Vessem**
alle jaer op Onser Vrouwen Dach etc, uut enen erffenis eerlant ende oec broeclant*
geheijten **den Bossch** gelegen inder parochien van **Waderle.** \Tuschen/ erfenisse ~~gelegen~~ \geheijten/
Gelis die Hemeler was ~~met~~ \uut/ ij siden ende aen erffenisse Elizabeth wedue wilneer
Arnt Geheijten sGraets ende hoere kijndern ende aen erffenisse Elizabeth wedue wilneer
Godert geheijten Goessens ende hoere kijnderen / *inter heereditatum* eijnd ij daer die *Hemels*
ex utraque laten tendeum ab hereditate Elizabeth relicte quondam Arnoldi van sGraets
~~ende sijnre kijnderen~~ et liberorum eorum ad heereditatem Elizabeth relicte quondam Godefridus
*dicti Gosens et liberorum eorum*** ~~Gelovende etc~~ gelijc der scepenen kende vanden Bossch etc,
gelovende voirt etc, d'opgedragen ende allen commer ende aenspraec van sinen wegen daerin
aff te doen. Datum ut supra.
[De "Stamboom" van de schuld. De tekst bevat een indrukwekkende opsomming van wie de rogge vroeger verschuldigd was: Oorspronkelijk beloofd door Roef [de Jonge], zoon van wijlen Roef [de Oude], zoon van wijlen Gheraert, zoon van wijlen Henric Slaets van Rijel. Te betalen aan Goderd van Vessem. Uiteindelijk is dit recht bij Jan van Heesterbeek terechtgekomen via zijn vader en moeder.]
[* Eerlant ende oec broeclant = akkerland en ook laagliggend, nat land]
[** In de administratie van de Schepenbank van 's-Hertogenbosch (waar Waalre onder viel) was het gebruikelijk om de zakelijke inhoud eerst in de volkstaal te noteren en daarna in het Latijn te "officialiseren". Het Nederlands was voor de partijen zelf (de boeren en burgers in Waalre), zodat zij begrepen wat er stond. Het Latijn was voor de hogere rechtspraak en de archivering. De erfenis van Gelis die Hemeler is in de Latijnse tekst verbasterd naar "die Hemels".]

10223_44_011v

[Transportakte familiebezit]
Item dat voir ons comen is **Loeff van Eijck** ende heeft met scepenen brieven ende met allen rechten ende vorwarden daert mede tot hem comen is halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Jannen** ~~soe Ja~~ **soen Jans soens wilneer Jans Goderts Goeswijns soens** [KANTLIJN:] op allen alsul-ken goden als Loef voirsnoemd vercregen heeft begeven? was, alle alsulken ~~erfgoeden~~ erven ende hun s??gen als Loef voirsnoemd vercregen heeft van **Jannen ende Peteren gebroderen soens wilneer wilneer Jans Goderts Goeswijns soens** was, ende van **Diriken Gherits soen vanden Wildenberge was, als wittige man ende momboer Mechtelden des 's voirsnoemde Jans Gderts soens dochter** was ende van **Jannen soen wilneer Meeus Jan Goderts soen** was, die comen sijn van **Goderden soen wilneer Jan Godeerts Goeswijns soen** \van/ ~~ende~~ **Diriken Steijne als wittige man ende momboer Jenneken Jans Goderts dochter** was ende Jenneken met Diriken hoere ~~man~~ wittige man ende momboer voirsnoemd op allen erffeliken goeden ende haeffelike goeden, beruerlic end onberuerlic soe waer die goeden binnen der parochien van **Waderle** gelegen sijn of dat-mense binnen der parochien bevinden can die der voirsnoemde Jenneken verstorven sijn ende oec haer in toecoemnden tijden versterven sullen gelijc der scepenen kende van Waderle end van Wedert daer opgemaect dat wa?? inhoud ende begripen. Datum anno xciij [1493] den xiiij^{ten} dach [14] augusti. Testes **Dirick vanden Wildenberch** ende **Godert van Tuijll.**
[Loeff van Eijck verschijnt voor de schepenen. Hij draagt al zijn rechten op bepaalde goederen "halmelingen" (volledig, volgens het oude gebruik met een halm/strootje) over aan **Jan, zoon van Jan, zoon van wijlen Jan Goderts Goeswijns**. Het gaat om bezittingen die Loeff eerder had verkregen van een hele groep familieleden (broers, neven en zwagers) uit de familie van Jan Godert Goeswijns. Dit is een typische "familie-afwikkeling" waarbij verspreide erfdelen weer in één hand worden gebracht. Specifiek wordt genoemd dat het gaat om goederen die Jenneken (dochter van Jan Godert) zijn "verstorven" (geërfd) of in de toekomst nog zullen toevallen.]

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
Item dat voir ons comen is **Alaert soen Alaerts Alaerts soen** was, ende heeft halmelinge vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Diriken Henrics soen Verroeten** was, tsinen behoef een stuc erfs geheijten **den Ros-hoevel** gelegen inder parochien van **Wedert**. Met j siden **Nijsen Jan Alaerts soen** was, ij sidem aem erve Dirics copers voirsnoemd, met j eijnde aen enen gemeijnen voetpat, met ij eijnde aen enen gemeijnen waterlaet.
Ende noch een stuc erfs geheijten **Gheluect** half. Met j siden **Jan Lambrers**, ij siden neven dat ?aeder gedeelt*, 1 eijnd aen enen gemeijne wech, ij eijnd **Hoghaert Hoghaert Tijelen soen**. Gelovende voirt op hem ende op allen sijn etc dese voirsnoemde erven te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen voircommer daerin aff te doen sonder des Heeren tsijns vanden gronde. Datum anno xvix [1499] den xvij^{ten} dach aprijl. Testes **Wouter Kuijfs**, **Alaert Jans soen**.
[* naast dat andere gedeelte]

10223_44_012

[Schuldbekentenis of een vrijwaring met betrekking tot een erfcijns]
Item dat voir ons comen is **Jan soen wilneer Jans Henric Goedens soen** was, heeft gelijdt ende gekent dat hij geloeft heeft ende schuldich ~~was~~ \is/ te gelden anderhalf mudde roggen tsiaers erfpachs ~~alle~~ **Arnden Scraets * Goderden van Tuijl** ende **Jannen van Bon** ende **Peteren Boeijens**, dat daer hen erven ende gueden ten ewigen dagen ongelast af sullen sijn * ende dat heeft Jan geloeft op hem ende op allen sijn goet etc, die daermede onderpant af sijn. Scabini **Jan van Acht**, **Alaert Jans soen**. Datum xcv [1495] den dach is te bavus den doet*.
[* In de Kempen en Noord-Brabant was 1 oktober (Bavodag) een traditionele pachtdag. Dit was het moment waarop de oogst binnen was en de jaarlijkse pachten, zoals de "anderhalve mud rogge" uit deze akte, betaald moesten worden. "Bavus

den doet" (of Sinte-Bavus-dag). "Den doet": Dit is een oude vorm van "de dag" of verwijst specifiek naar de gedenkdag (sterfdag/feestdag) van de heilige.]

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
[Akte geheel doorgehaald]
Item dat voir ons comen is **Arnt Sanders Artns Scraets soen** was, heeft met scepenen brieven ende met alle rechten ende vorwaerden daert mede tot hem comen is halmelingen vertidende opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken rechts **Wouteren Arnts Witten soen** was, tsinen behoef enen acker gelegen inder parochien van **Waderle op die Hoechstraet**. Met j sijden **Artns Groven** kijnderen erven, metter ij siden ende metten enen eijnde aen die gemeijnt, metten anderen eijnde **Peter Willems Scepers** ~~kijnderen~~ **soen** was gelijc der scepenen kenden van Waderle etc. Gelovende voirt Arnt voirsnoemd op hem ende op allen sijn goeden den voirsnoemde Wouteren ~~desen voirsnoemde~~ d'opgedragen d'overgegeven ende t'vertiden altijt vast ende stendich te houden sonder wederseggen ende allen voircommer af te doen sonder tweentwintich lopen roggen erfpachs die mij daer jaerlics uut gelden moet. Datum anno xcix [1499] den xix[ten] dach aprill.
[De pacht (de "addertjes onder het gras"): Arnt belooft de akker vrij te houden van alle oude schulden en lasten (voircommer), behalve één: er rust een jaarlijkse pacht op van 22 lopen rogge. Deze pacht moet jaarlijks aan Arnt zelf ("die mij daer jaerlics uut gelden moet") betaald blijven worden. Dat was een veelvoorkomende manier om een "pensioen" of vaste inkomstenbron uit eigen grond te halen.]

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
[Akte geheel doorgehaald]
Item dat voir ons comen is **Arnt Sanders Artns Scraets** was, heeft halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Wouteren Artns Witten** soen was, tsinen behoef een stuc beembs gelegen **inden Pen-beembt** gelegen inder parochien van **Waderle**. Met j siden aen die gemeijnt van Waderle, ij siden aen die Dommel ende die derde side aen erven **Jans sDonckers ende Dirics Henrics Godens soen gebueren Arnt voirsnoemd**. Op hem ende op allen sijn goeden den voirsnoemde Wouteren etc, ende allen voircommer daerin aff te doen sonder een mud roggen erfpachs ende ½ vaet der vicarien* ende enen stuijver tsijns.
[* 1/2 vaat rogge aan de vicarie (een kerkelijke stichting, vaak bedoeld voor het onderhoud van een altaar of een priester).]

[Deze akte is de tegenprestatie of de garantie die hoort bij de twee vorige verkopen]
[Akte geheel doorgehaald]
Item dat voir ons comen is **Wouter Artns Witten soen** was, heeft geloeft op hem ende op allen sijn goeden die hij heeft ende verkrigen sal, **Arnden Sanders Scraets soen** was, alle alsulken pachten alsoe te gelden die Artnt voirsnoemd Wouteren voirsnoemd genoemt heeft inden acker **op die Hoechstraet** ende **inden Pen-beembt** dat daer allen ander erven die van Arnden voirsnoemd oft van sijne ouders comen sijn ende gevest sijn opten selven daet des briefs te ewigen dagen onbelast af sullen bliven.
Datum ust supra.

10223_44_012v

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
Item dat voir ons comen is **Arnt Sanders Scraets soen** was, heeft met scepenen brieven ende met allen rechten ende vorwarden daert mede tot hem comen is Halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht

Hillegart Peters sHemelers huijsvrou was, tot hoere behoef ende hoere erfgenamen nae haer. Een **huijsinge metter tijmmeringen** daer op staende ende metten erven daer aen gelegen omtrent drie lopensaet gelegen inder parochien van **Waderle**. J siden Hillegart voirsnoemd, ij siden **Mathijs Donckers** te wesen plach, j eijnd aen die gemijnt, ij eijnd Hillegart voirsnoemd. Gelovende Arnt voirsnoemd op hem ende op allen sijn goeden ~~den~~ der voirsnoemde Hillegart dit voirsnoemde erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen commer ende aenspraec van sijnre wegen ~~ende sijnre susteren~~ ende bruers wegen inder voirsnoemde erffenisse af te doen. [KANTLIJN:] datum pq [pro quo = als hiervoor]

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
Item dat voir ons comen is ~~Artnt~~ **Arnt Sanders Scraets soen** was, heeft * [* KANTLIJN:] met scepenen brieven ende met etc halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Arianen Henric Gobben soen** was, tsinen behoef een stuc erfs geheijten **den Huijsacker** gelegen inder parochien van **Waderle**. Met j siden ende met j eijnde aen erve der **wedue IJken Meeus Gielen huijsvrou** was, metter ij siden **Goderts Henrics Bijmans soen** ende **Hillegart Hanen** metten ij eijnde aen erve **Hillegont Peters sHemelers huijsvrou** was ende hoere kijnderen daert aff gedeijlt is. Ende Arnt gelovende voirt op hem ende op allen sijn goeden die hij heeft ende naemaels vercrigen mach dit voirsnoemde erve te weeren alsinen erve met recht schuldich is te weeren ende allen commer ende aenspraec van sijnen wegen ende van sijns bruer wegen inde voirsnoemde erve af te doen. Anno xcix [1499] xvj dach [16] maeij.

10223_44_013

[Transportakte, eigendomsoverdracht]
Item dat voir ons comen is **Arnt soen Sanders Artns Scraets soen** was ende heeft met scpenenen kende ende met allen rechten ende vorwarden daert mede tot hem comen is halmelingen vertiden opgedragen ende overgegeven in enen erffeliken recht **Wouteren Artns Witten soen** was, tsinen behoef ende sijnre erfgenamen nae hem. Enen acker gelegen **op die Hoechstraet**. Met j siden aen erven **sGroven kijnderen**, metter ij siden ende met j eijnd aen die gemeijnt metten anderen eijnde aen erve **Peters Willems Scepers soen** was. Ende een stuc bembs gelegen **inden Penbeembt**. Met j sijden aen die gemeijnt, metten ij siden aen **die Dommel** ende metter derder siden aen erve **Jans Donckers** ende **Dirics Henrics Godens soen** was. Gelijc der scepenen kende van Waderle ende van Wedert daer opgemaact dat volcomeliker inhouden ende begripen ende dat Arnt voirsnoemd heeft geloeft op hem ende op allen sijn goeden den voirsnoemde Wouteren d'opgedragen d'overgegeven ende t'vertiden altijt vast ende stedich te houden sonder wederseggen ende alle commer ende aenspraec van sijnen wegen ende van sijns bruer wegen daerin aff te doen.
Datum anno xcix [1499] den auden dach [31] van maeij.

[Schuldvordering (een lening of borgstelling)]
Item **Wouter die Wijs** heeft geloeft als schulder principael op hem ende etc, **Ariaen Gobben** te betalen viij [8] Peters gevalueers ghelts alsoe verre als Wouter voirsnoemd nijet en betaelt die pachten

inden acker op die Hoechstraet ende inden Penbeembt te weten
tweentwentich vaet uijten camp ende uijten Penbeembt
xiiz [12 1/2] lopen ende enen stuijver tsijns etc. Datum anno xcix [1499] den vj^{ten}
dach [6] maeij.

10223_44_013v

[Schuldbekentenis (een "schuldbrief")]
[KANTLIJN:] met segele
Item **Marien Willem Claeus huijsvrou** was, ende **Jan hoer soen** gelovende
Henriken Willemen Claeus soen was, te betalen twe mudden roggen
tuschen dit ende Waelre kermis* naestcomende als verreijcte
schout ende met ghenen recht dan tegen te seggen** ende noch
twe mudden roggen tuschen dit ende Korsmis naestcomende.
Anno xcix [1499] den derden dach [3] inder meij. Getughen als scepenen daer
over gheweest; Ariaen Gobben ende Wouter Kuijfs.
[* deze viel traditioneel rond de feestdag van Sint-Willibrordus]
[** "Met ghenen recht dan tegen te seggen": Zij doen afstand van hun recht om deze schuld later juridisch aan te vechten of tegen te spreken.]

[Transportakte, specifiek een akte van gerechtelijke opwinning (of executieveiling)]
Item dat voir ons comen is in enen ghebannen gedinge* **Henric Willems**
Claeus soen was, als geboeren momboer** **Jans sijns neve sijns bruer**
soen ende heeft op gewannen*** voir twe mudden roggen, dese erffenisse
die bescreven staen hier naest in dese opdracht daer sal mij
die reensteden vinden etc@ ende **Jannes Wijmans** heeft den coop
genomen voir drie aftersteij ende scaeij van recht@@ ende jaer gulde
ende Jannes voirsnoemd heeft Henriken voirsnoemd den coop weders
om over gegeven. Anno xcix [1499] den xix^{ten} dach [19] aprijl.
[* "in enen ghebannen gedinge" = in een officiële rechtszitting]
[** "als geboeren momboer" = de natuurlijke voogd, vaak het dichtstbijzijnde mannelijke familielid van vaderskant]
[*** "heeft op gewannen" = Henric heeft via een gerechtelijke procedure het recht verkregen op een erfrente van twee mud rogge]
[@ "daer sal mij die reensteden vinden etc = daar zal men de grensscheidingen aangewezen krijgen]
[@@ "heeft den coop genomen voir drie aftersteij ende scaeij van recht" = Jannes heeft het recht op de rogge gekocht tijdens de laatste van de drie wettelijke zitdagen, inclusief alle proceskosten]

[Transportakte, de afronding van de transactie, waarbij de vordering uit het "ghebannen gedinge" wordt overgedragen]
Item dat voir ons comen is **Henric Willemen Claeus soen** was, ende heeft
opgedragen ende overgegeven enen vonnisbrieff **Marien Willems Claeus**
huijsvrou was, met hoeren kijnderen, met allen rechten ende vorwarden
daer hij mede tot hem comen is van twe mudden roggen erfpachs
der maten van **Wedert** etc, die **Jan Claeus Scubelens soen** gheloeft
had ende schuldich was te gelden in enen erffeliken recht **Marien**
Claeus Scubelens dochter sijnre suster alle jaer op Onser etc,
uut dese erffenisse nae beschreven. Item uut der helft van enen beemde
geheijten **die echterste Langdonc**, die **Claeus Scubelens sijns**
vaders te wesen plach, gelegen inder parochien van **Weerde**. J siden
Peter Dries Suijderbals soen, ij side aen erve **Beatris des**
voirsnoemde Claeus dochter daert afgedeijlt is, j eijnd **Claeus**
Scubelens voirsnoemd, ij eijnd aen die gemeijnt van Weerde.

Item een stuc lants gelegen inder parochien voirsnoemd **Terstede** geheijten
~~op~~ **tot Nulant**. J side aen erve **Henric van Zorendonc**, ij siden
Sijmon Monens streckende met enen eijnde aen erffenisse

10223_44_014 [er zitten gaten in het blad, rechterzijde erg beschadigd]

kijnderen wilneer Daems van Nulant ende metter [---]
aen erffenisse **wijf en kijnderen wilneer Jans Scepers** als hij ???
behoudelic Henriken als momboer sijns neve sijn jaer gelde als
vanden twe mudden roggen voirsnoemd ende Henric voirsnoemd als momboer gelovende
voirt etc d'opgedragen d'overgegeven ende t'vertiden altijt vast ende stendich te houden
sonder wederseggen. Datum anno xcix [1499] den derden dach [3] inden meij.

[De Generatie Scubelens: **Claeus Scubelens**: De grootvader en oorspronkelijke eigenaar van de gronden (de beemd Langdonc en het land op Nulant). **Jan Claeus Scubelens**: De zoon van Claeus. Hij had de verplichting (de "schuld" van twee mud rogge) op zich genomen. **Marie (Marien)**: De zus van Jan en dochter van Claeus. Zij is de vrouw van Willem Claeus.
De Situatie in 1499: De twee mud rogge die Jan Claeus Scubelens ooit had toegezegd aan zijn zus Marie (als haar erfdeel of huwelijksgift), worden nu officieel vastgelegd. Omdat Marie's echtgenoot Willem Claeus blijkbaar niet meer in beeld is (of overleden), treedt zijn broer Henric Willemen Claeus soen op als momboer (voogd) voor zijn neef Jan (het kind van Willem en Marie).
Wat er feitelijk gebeurt in de akte: Henric zorgt ervoor dat het recht op de rogge – afkomstig uit Marie's eigen familie (Scubelens) – nu juridisch correct bij Marie en haar zoon Jan terechtkomt. De "vonnisbrief" die hij overdraagt, is het bewijs dat zij recht hebben op de opbrengst van de gronden die ooit van hun (groot)vader Claeus Scubelens waren. Dit verklaart ook waarom de vordering zo strak werd vastgelegd op de Kermis van Waalre en Kerstmis: het was het jaarlijkse inkomen waar Marie en haar zoon van moesten leven.]
[**Jannes Wijmans** fungeert in deze transactie als een tussenpersoon of strooman (ook wel een 'tussenkoper' genoemd). Zijn rol was van korte duur en puur procedureel.
Op basis van de tekst kunnen we zijn acties als volgt begrijpen:
Het kopen van het recht: In de akte van 19 april staat dat Jannes Wijmans "den coop genomen" heeft. Hij kocht de vordering van de twee mudden rogge (die Henric namens zijn neef Jan had gewonnen in de rechtszaak).
De voorwaarden: Hij kocht dit voor "drie aftersteij ende scaeij van recht". Dit zijn juridische termen die duiden op de kosten van de gerechtelijke procedures en de opeenvolgende termijnen van het proces. Hij nam dus de juridische en financiële lasten van het gewonnen proces over.
De overdracht: Direct daarna heeft Jannes de koop weer "over gegeven" (teruggedragen) aan Henric.
Waarom deed hij dit? In het laatmiddeleeuwse recht was het vaak nodig om een zakelijk recht (zoals een vordering op graan) via een derde partij te laten lopen om het juridisch te "zuiveren" of officieel overdraagbaar te maken naar de uiteindelijke begunstigden (in dit geval Marie en haar zoon Jan).
Jannes Wijmans trad dus op om de overgang van het vonnis naar de familie Claeus formeel te bekrachtigen, zonder dat hij zelf de intentie had om de rogge te behouden. Hij was waarschijnlijk een bekende van de familie of een functionaris die vaker bij dergelijke juridische transacties hielp.]

[Transportakte, van een omvangrijke erfpacht gevestigd op een indrukwekkende lijst bezittingen]
Item dat voir ons comen is **Jan soen wilneer Jorijs Artns Scraets soens** was,
ende **Claeus Jan Zeweten soen was, als man ende momboer Heijlwijghen**
dochter wilneer Jorijs Artns Scraets soen was, ende hebben met scepenen
kenden ~~van Waderle ende van~~ ende alle rechten ende vorwarden daer mede tot
hen comen is halmelingen vertiden opgedragen ende overgegevenetc, **Elizabeth wedue**
wilneer Jans Rombouts huijsvrou was met hoeren momboer tot hoeren b???
ende hoere erfgenaemen nae hoer ~~dese erffenissen nae bescreven~~ drie mudden
roggen goets geefs corns tsijaers erfpachs der maten van Waderle
allen jaer etc, welck drie mudden voirsnoemd erffelic gevest heeft **Arnt?**
soen wilneer Jorijs Artns soen was, te gelden ende te betalen uut d[---]
erffenissen nae beschreven. Item uut enen **aengelage metter tijmmeringen**
daer op staende met sijnre toebehoirten ende erffenis, te wetn lant, voerijte
ende heijtvelden, omtrent twe mudsaet begripende, tsamen daer aen gel[---]

Met j sijden **Jan Boudens Elskens soens** was, ij side **Jans Lambrechs soens** was voirsnoemd, j eijnde **Dirics Henrics Godens soens** voirsnoemd, ende aen die **Moelenstraet** tot **Loenremoelen** waert lidende. Ende uut stuxken erfs omtrent twe lopensaet begripende. Gelegen met j sijden **Meeus soens wilneer Henric Wouters sBoechs soens** ende aen erve **Jans van Brecht**, ij siden aenden voirsnoemde **Molenwech** ende aent voirsnoemde aengelage, met enen eijnde aen die gemeijnt. Ende uut enen beemde geheijten gelegen in **die Cavelen**. Met j sijde **Alaert Alaerts Zoermans soen** was, ij siden **Artns van Vessem** te wesen plach, j eijnd aen **die Dommel**, ij eijnd **Artns voirsnoemd**. Ende uut enen beemde geheijten **die Cavel**. Gelegen met j siden **Gherits Roefs Gherits soens** was, ij siden aen **die Dommel**, j eijnd aen die voirsnoemde **Cavel**, welke beembt rijdt tegen enen beembt aen dander side vander **Dommelen** aldaer gelegen. Ende uut enen beembt gehijten **den Riebeembt**. Gelegen met j siden **Dirics Henrics soens** was voirsnoemd ij siden **Peters Willems Scepers soens** was, j eijnd aen **die Dommel**, ij eijnd **Mathijs H[---] Donckers soens** te wesen plach. Ende uut enen voeret. Gelegen met j siden **Peters van Bon** te wesen plach, ij siden **Gherits Ruemens soens** voirsnoemd, j eijnd **Jans Rombouts Celen soens** was, ij eijnd **Jans soens wilneer Meeus Jans Goderts soens**. Ende uut enen acker geheijten **dat Ekeloe**. gelegen met j sijden **Jans soens wilneer Meeus voirsnoemd**, ij siden **Jans Henrics Donckers soens** was, j eijnd dat **Matheus Kerreners** te wesen plach, ij eijnd **aent Zellant**. Ende uut enen acker geheijten **die Mortelstreep**. Gelegen j sijde **Jorijs Jans sBoechs** was, ij sijden **Jans Henrics Donckers soens**, j eijnd dat Gherits Artns Scraets soen te wesen plach, ij eijnd **Arns? Meeus soens** was voirsnoemd. Ende uut enen acker geheijten **die Hostat**. Gelegen

10223_44_014v [er zitten gaten in het blad en is deels onleesbaar]

[---] Elskens soen, ij siden aenden voirsnoemde Molenwech [---]
[---] **Willems Willems Scoos? Soens** was. Ende uut [---]
[---] lopensaet begripende, gelegen **int Heijbochtken**. J siden dat **G[---] Artns Scraets soen** te wesen plach ende oec metter ij siden, met enen eijnd aen erve **Dirics Henrics Koex soens** was, ij eijnd **Jans Henrics Donckers** soen was. Ende oft quame dat Elizabeth voirsnoemd van ??eter doet, quaem Dirk?
[---] ??ijde eer die betalens dagen comen dat dan sal staen hoer soen tot
[---] weer hij die penningen gheven wil oft dat hij hen hoeren brieff van drie erfrog wederom gheven ende Jan ende Claeus voirsnoemd op hem etc, d'opgedragen d'overgegeven etc, ende allen commer ende aenspraec van hunnen wegen daerin aff te doen. Datum anno xcix [1499] den vj^{ten} dach [6] inden meij.

[De directe tegenprestatie voor de overdracht van de drie mud rogge uit de vorige akte]
Item dat voir ons comen is **Elizabeth wedue Heer Jans Rombouts huisvrou** was, met hoeren momboer ende heeft geloeft als schulders principael ~~met hoeren~~ op hoer
[---] allen hoer goeden etc, te betalen **Jannen soen wilneer Jorijs Artns soen**
[---] tot Bamis [1 oktober] xiiii [14] Peters lopens ghelts, dat vurijser enen stoter ende
[---] ghelt in dieer weerden ende noch xiiii [14] Pters lopens ghelts te betalen
[---] Onser Vrouwen Mische [2 februari] naestcomende \over een jaer/ met enen halven mudden roggen. Datum anno xcix [1499] den vj^{ten} dach [6] inden meij.
[De toevoeging "Heer" voor de naam van haar overleden echtgenoot is een belangrijk detail. In 1499 was dit geen algemene beleefdheidsvorm, maar een specifieke titel. Dit betekent dat Jan Rombouts een man van aanzien was. Het is zeer waarschijnlijk dat deze Jan Rombouts een belangrijke rol speelde in de lokale gemeenschap.]

[De juridische "copy-paste" die de transactie waterdicht maakt voor alle betrokkenen]
Item dat voir ons comen is **Lijsbet Rombouts voirsnoemd** ende heeft geloeft **Claeus Jan Zeweten soen was, als man ende momboer Heijlwijchen dochter wilneer Jorijs**

Artns Scraets dochter was, al ghelijc als sij **Jannen sijnen swager** geloeft
heeft xxviii [28] Peters op die twe dage. Datum ut supra.
[Elizabeth (Lijsbet) Rombouts bevestigt hier dat zij aan Claeus Jan Zeweten soen (de zwager) precies dezelfde belofte doet als zij zojuist aan Jan (de broer) heeft gedaan.]

[Ander handschrift en inkt]
Enen losbrieff van Jannes Wouters van
drie mud roggen, noch enen van vij [7] lo[pense]
noch losbrieff van Grat Jacobs

[Bruinige inkt]
1499